

- політичні гарантії (суверенітет держави, дотримання демократичних засад, фактична незмінність її конституційного ладу, забезпечення законності, відкритість політичної системи, гарантування плюралізму, демократія в найширшому її розумінні тощо);

- ідеологічні гарантії (ліберальна концепція прав людини, ідеологічний плюралізм, багатоманітність, заборона визнання державою жодної ідеології як обов'язкової);

- економічні гарантії (спосіб виробництва; економічний лад суспільства, який забезпечує неухильне зростання продуктивних сил на основі визнання й захисту різних форм власності на засоби виробництва; соціально-орієнтована економіка, економічна свобода громадян та їхніх об'єднань);

- соціальні гарантії (максимальна зайнятість населення, відсутність будь-якого суспільно-політичного протистояння окремих соціальних верств населення та регіонів України, відсутність тенденцій моральної та духовної деградації в суспільстві);

- організаційні гарантії (народ, держава, Верховна Рада України, Президент України, Кабінет Міністрів України та інші центральні органи виконавчої влади, Конституційний Суд України, судова система, Уповноважений Верховною Радою України з прав людини, органи прокуратури та адвокатури, місцеві державні адміністрації, органи місцевого самоврядування, Збройні сили України, правоохоронні органи, органи міжнародних організацій, членом або учасником яких є Україна, політичні партії і громадські організації, засоби масової інформації).

До спеціальних (або юридичних) гарантій відносять норми-принципи, юридичну відповідальність та юридичні обов'язки, метою яких є реальне забезпечення правовими засобами максимального здійснення, охорони й захисту конституційних прав і свобод. Зокрема, вони реалізуються через систему таких специфічних засобів нормотворчої техніки, як: презумпція невинуватості, неможливість зворотної дії закону та неможливість бути двічі притягнутим до юридичної відповідальності за одне й те саме правопорушення.

Зазначені гарантії узгоджені і тісно пов'язані між собою, складають відповідну систему і у сукупності забезпечують систему прав і свобод людини і громадянина. Вони знайшли втілення у статтях Конституції України [1] та нормах поточного законодавства, однак їх практична реалізація досі знаходиться не на належному рівні та потребує нагального вдосконалення.

Список використаних джерел:

1. Конституція України: Закон від 28.06.1996 № 254к/96-ВР. Документ 254к/96-вр., в редакції від 30.09.2016 р. [Електронний ресурс] // Верховна Рада України. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>

Нітченко А.Г., доцент кафедри теорії та історії держави і права, конституційного права, к.і.н., доцент

Приходько В.О., студентка 1 курсу, гр. ТПР-161, юридичний факультет

Навчально-науковий інститут права і соціальних технологій

Чернігівський національний технологічний університет (м. Чернігів, Україна)

e-mail: veronikaprihodko@i.ua

МІЖНАРОДНО-ПРАВОВІ СТАНДАРТИ У СФЕРІ ЗАХИСТУ ПРАВ ЛЮДИНИ

Процеси глобалізації, що відбуваються сьогодні в світі, справляють значний вплив на всі процеси суспільного життя, у тому числі на правові аспекти розвитку суспільства. Зокрема, в умовах універсалізації позитивного світового досвіду, на рівні окремих держав та рівні міжнародного співтовариства, чітко окреслилася тенденція актуалізації міжнародних стандартів основоположних прав людини.

Становлення міжнародно-правових стандартів у сфері захисту прав людини пов'язують з розробкою й ухваленням міжнародних актів універсального характеру, а також із формуванням міжнародних організаційних механізмів захисту цих прав.

Класифікація міжнародних стандартів прав людини здійснюється за різними критеріями: за онтичним статусом (номінальні та фактичні), за деонтичним статусом (обов'язкові та рекомендаційні), за простором дії (всесвітні (глобальні) та регіональні), за колом адресатів (загальні та спеціальні), залежно від суб'єктів встановлення [1, с. 27]. Найбільш вживаною є класифікація за простором дії.

Першим універсальним міжнародно-правовим актом глобального рівня визнана Загальна декларація прав людини 1948 р. [2]. Декларація містить систематизований виклад громадянських, політичних, економічних, соціальних та культурних прав, які повинна мати кожна людина. Викладену систему основних прав людини було запропоновано визнати всім державам світу, імплементувати її у національне законодавство та забезпечити її охорону і захист.

Загальна декларація прав людини послужила фундаментом для подальшої поступової розробки міжнародно-всесвітніх стандартів прав людини. Так, міжнародні стандарти прав людини були закріплені у наступних міжнародних документах універсального характеру: Міжнародному пакті про економічні, соціальні і культурні права 1966 р., Міжнародному пакті про громадянські та політичні права 1966 р. з Факультативним протоколом до нього, Міжнародній конвенції про ліквідацію всіх форм расової дискримінації 1966 р., Конвенції про ліквідацію усіх форм дискримінації у відношенні до жінок 1979 р., Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження і покарання 1984 р., Конвенції про права дитини 1989 р., Міжнародній конвенції про захист прав всіх трудящих-мігрантів та членів їх сімей 1990 р., Міжнародній конвенції про захист усіх осіб від насильницьких зникнень 2006 р., Конвенції про права осіб з інвалідністю (Конвенція про права інвалідів) 2006 р.

Зазначені всесвітні стандарти, сьогодні, формують склад так званого Міжнародного білля з прав людини та визначають універсальний комплекс основних прав та свобод, який у єдності з конституційними правами повинен забезпечити нормальну життєдіяльність кожного індивіда.

До регіональних стандартів у сфері захисту прав людини відносять, наприклад, Європейську конвенцію про захист прав людини і основних свобод 1950 р., Американську конвенцію прав людини 1969 р., Африканську хартію прав людини і народів 1981 р. та ін.

Особливістю регіональних стандартів є те, що вони, як правило, більш детальні за змістом і регламентують порядок захисту прав людини у разі їх порушення державою.

Слід зазначити, що у світлі глобальних інтеграційних процесів для українського конституційного розвитку особливу актуальність набувають норми як всесвітніх так і регіональних міжнародних актів, адже вони вже давно є визнаними загальнолюдськими цінностями.

Список використаних джерел:

1. Рабінович П. Міжнародні стандарти прав людини: загальні ознаки, класифікація [Електронний ресурс] / П. Рабінович, О. Венецька // Вісник Академії правових наук України: зб. наук. праць. – 2012. – № 4 (71). – С. 18-28. – Режим доступу: http://library.nlu.edu.ua/POLN_TEXT/APNU/Visnuk2012_71.pdf
2. Загальна декларація прав людини: Міжнародний документ від 10.12.1948 р. [Електронний ресурс] // Верховна Рада України. – Режим доступу: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/995_015.